

Sociální pedagog v základní škole

Rozhovor s ředitelkou Mgr. Ludmilou Altmanovou

Základní škola a mateřská škola Brno, nám. 28. října 22

Můžete prosím představit základní školu, kde pracujete a popsat Vaše působení na této škole?

Základní škola a mateřská škola Brno, nám. 28. října 22, příspěvková organizace (dále jen ZŠ a MŠ Brno), je základní škola nacházející se v blízkosti centra Brna, poskytuje také přípravný ročník, kurz pro získání základního vzdělání, školní družinu, školní klub a školní knihovnu. ZŠ a MŠ Brno je školním poradenským pracovištěm a fakultní základní školou Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Patří mezi férové školy a školy pracující v programu Začít spolu.

ZŠ a MŠ Brno nabízí kvalitní vzájemně provázané předškolní a základní vzdělávání, možnost doplnit si základní vzdělávání v dálkové formě, metody práce vycházející z pedagogiky orientované na dítě (projektová výuka, integrovaná tematická výuka, práce v centrech aktivit apod.), individuální přístup k žákům, odbornou analýzu vzdělávacích potřeb žáka, nastavení a realizaci podpůrných opatření, podporu poradenských pracovníků pro děti – žáky i rodiče (psycholog, speciální pedagog, sociální pedagog), zprostředkování komunikace s úřady, poradenskými zařízeními, neziskovými organizacemi, podporu v rámci vyučování (asistence ve výuce, párové vyučování), celodenní program pro děti, žáky i rodiče, širokou nabídku klubů a kroužků, možnost doučování, přípravy na přijímací zkoušky, edukativně stimulační skupiny, širokou nabídku akcí pro rodiče a spádovou komunitu v podobě akcí Komunitního centra, účast na sportovních a kulturních akcích (i celorepublikového charakteru) a zázemí dobře vybavených kmenových a odborných učeben.

ZŠ a MŠ Brno je známá také pod zkratkou OSMEC, která reprezentuje hodnoty: odpovědnost, samostatnost, multikulturu, elán a cílevědomost.

Kdy a z jakého důvodu jste začala usilovat o pozici sociálního pedagoga jako jednoho z odborníků školního poradenského pracoviště?

Nejpozději od roku 2010 ukazovala každodenní realita provozu školy, že je nezbytně nutné zapojit do práce školního poradenského pracoviště dalšího člověka na pozici sociálního pedagoga. Především velké množství žáků školy, kteří pochází ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí, s sebou nese nutnost zapojení sociálního pedagoga na celý úvazek.

Z jakých zdrojů financujete sociálního pedagoga, měnilo se financování pozice za dobu, kdy u Vás působí?

V roce 2013 se podařilo tuto pozici zafinancovat z projektu OP VVV. Od roku 2016 je pozice financována Magistrátem města Brna (MMB) v rámci udržitelnosti a od roku 2020–2022 je financování zprostředkováno z projektu MMB (MAP) „Podpora předškolního a základního vzdělávání ve městě Brně“.

Jaká je náplň práce sociálního pedagoga na ZŠ a MŠ Brno a kdo tuto náplň práce stanovuje?

Sociálního pedagoga úkoluje a za jeho práci zodpovídá výchovná poradkyně (popř. ředitel školy, zástupce ředitele školy, zástupce ředitele školy pro 1. st.). Sociální pedagog zodpovídá za konání výchovných komisí a realizuje screening speciálních vzdělávacích potřeb žáků školy (především nově příchozích žáků) a sociálně znevýhodněných. Zajišťuje identifikaci dětí, jejichž rodiče nebo jiné osoby zodpovědné za jejich výchovu neplní své povinnosti, nezabezpečují dostatečně péči o ně nebo jejich výchovu či zdárný vývoj ohrožují, případně narušují (týrané a zanedbávané děti). Působí na úrovni

prevence a včasného odhalení ohrožení dětí (izolace, týrání, zanedbávání, sociálně-patologické jevy, kriminalita).

Sociální pedagog dále zabezpečuje sociální diagnostiku zaměřenou na faktory, které ji ovlivňují: bydliště dítěte v sociálně vyloučené lokalitě (popř. kdekoliv na ubytovně); postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území ČR podle zvláštního právního předpisu, nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova; nedostatečná znalost vyučovacího jazyka; spolupráce se zákonnými zástupci (popř. osobami zodpovědnými za výchovu) se školou; omluvená, neomluvená absence žáka za sledované období (pololetí), popř. pozdní příchody; vyhodnocování absence a metodické vedení učitelů při řešení absence (spolupráce s VP); monitoring absence za delší časové období (statistika); předškolní příprava (MŠ, přípravný ročník), průběh povinné školní docházky (migrace/povinná školní docházka v zahraničí, dětský domov, dětský diagnostický ústav); rizikové chování (návykové látky, kriminalita, šikana, vandalismus, agresivita/násilí, krádeže, předčasná sexuální aktivita); nutnost spolupráce se subjekty mimo školu (OSPOD, Probační a mediační služba, nestátní nezisková organizace, soud, policie ČR, Úřad městské části – přestupková komise, dětský diagnostický ústav, dětská psychologická léčebna).

Tato pozice dále zabezpečuje udržování aktuálního přehledu o speciálních vzdělávacích potřebách žáků školy z hlediska sociálního znevýhodnění, poskytuje individuální poradenství, pomoc v situacích, kdy je narušené rodinné prostředí, disharmonie vztahů a nevhodná rodičovská výchova, pomoc při řešení konkrétních problémů (např. zlepšení prospěchu a chování dětí, pomoc při budování hygienických návyků, zprostředkování komunikace mezi rodinou a školou apod.), sociálněprávní poradenství rodičům, přímé řešení absence žáků s rodiči, participaci na vedení preventivních programů pro třídy ve spolupráci s třídními učiteli a metodikem prevence (adaptační programy, prevence sociálně-patologických jevů), koordinaci, metodickou podporu učitelům ve složitějších případech dětí, participaci na vyšetřování v případě šikany, metodickou podporu začínajícím učitelům při řešení případů žáků s výskytem záškoláctví, skrytého záškoláctví.

V čem nacházíte přínos pozice sociálního pedagoga pro Vaši školu a v čem se domníváte, že jsou momentálně nedostatky?

Největší přínos pozice sociálního pedagoga vnímám na úrovni vztahů školy a rodiny. Doufám, že si sociální pedagog v budoucnu získá pevnou pozici ve školním poradenském pracovišti spolu se školním psychologem i speciálním pedagogem.

Děkujeme za rozhovor.

Ludmila Altmanová studovala na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci obor Pedagogika, na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně obor Zeměpis a na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze obor Management. Od roku 1990 působí jako učitelka v základní škole, od roku 1995 jako zástupce ředitele ZŠ, od roku 2002 jako ředitelka ZŠ a MŠ Stará 13/15 Brno a po optimalizaci v roce 2004 působí jako ředitelka ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22.